

גליון
**מעיונא
דמלכא**

• לו •

שיעורי הקדמה ללימוד
תורת החסידות
מב"ק מהן אדמו"ר שליט"א

יו"ל ע"י
מכון 'שפה ברודה'
דחסידי קאסוב

**כל הוצאות
עדיבת זהו"ל של הגליון**

נתנדב ע"י

ידידינו הנכבד יקר שביקרים מאד נעלה, תורת ה' ממוש חייו והוגה בה כחשיבה כאורה, מעשיר בני ישראל בתורתן של ראשונים בהאדרת ספרי רבותינו הק' מוסדי דוד ודוד' איש האשכולות המוכתר בכל מעלה ותואר, מפורסם לשם ולתהלה ברוב פעליו לתורה ולתעודה

האי גברא רבא דמריה סיעיה

הגאון הצדיק שמו מפאדים גזע קודש מחצבתו

כש"ת הרב יוסף דב לאנדא שליט"א

אב"ד ביהמ"ד "בית אברהם" ולאטשוב

בעיה"ת קרית יואל יצ"ו

לעילו נשמותיהם הטוהרים של

הרה"ג רבי נתן

ב"ד שלמה ז"ל
נלב"ע כ"ה שבט תשע"ג

ווגנתו מרת חי' הנצא

בת ר' דוד הלוי ע"ה
נלב"ע ב' ניסן תשע"ז

הרה"ח מו"ה אברהם אליעזר

ב"ד טובי' ז"ל
נלב"ע ב"ז תמוז תשס"ו

ווגנתו מרת חנה רחל

בת ר' מרדכי יהודה הכהן ע"ה
נלב"ע י"ג סיון תשע"ה

זכות הנפצת מעינותיו של אור שבעת הימים מרן הבעל שם הק' ותלמידיו ז"ע יגן בעדיו שיהווה רב נחת דקדושה סבל יוצ"ח ושיתבדך בכל מעשי ידיו ויזכה עוד רבות בשנים לעבוד עבודתו בקודש מתוך בריות נפא ונהודא מעליא מתוך שפע ברכה והצלחה בכל עסקיו, ומצא חן וחסד בעיני אלקים ואנשים בכל הפצו מתוך עושר ואשר שלות הנפש והרחבת הדעת כל ימי חייו

הר"מוד בגליון דהלו

יהיה לזכות רפואתו השלימה והמהירה של

מרן רבינו שרגא פייביש בן מלכה שליט"א

בתוך שאר דוולי ישראל

כל הזכויות שמורות

לקבלת הגליון מדי שבוע בשבוע

ע"י e-mail

יש לפנות להמערכת

במס' 917-686-5892

או אל toraskosov@gmail.com

נערך ונסדר ע"י:

ישר
Publishing & Production
718.484.2189

יסודות והקדמות ללימוד ספרי החסידות

בטח בה לב בעלה, ושלל לא יחסד

**לימוד התורה בביטול לדעת האלוקי, מביא
להשגות והבנה שלא על פי ערך הדעת האנושי**

'אתה חונן לאדם דעת' - ההבנה תלויה לפי עומק דעת האדם

בעומדנו עתה סמוך ונראה ליום ט"ו באב, שחכמינו ז"ל (תענית לא.) מזרזים בגודל החיוב להוסיף ולהרבות בעסק התורה מיום זה ואילך ככל אשר ניתן שְׁאֵת, ומבטיחים אורך ימים בימינה לכל המוסיף בתורתו, אתאנו במאמר זה להאיר ולברר נקודה חשובה במצות לעסוק בדברי תורה, המהווה יסוד דרך ואבן פינה לכל מבקש לזכות בכתרה של תורה, ובכלליות לעמוד העבודה בחיי עלמא. ועל כן נקווה בתפלה לא-ל-גומר, שיהיו הדברים ערבים וערוכים לדעת את הדרך אשר נעלה בה ונשמח בדברי תלמוד תורה.

בטבעו של עולם נהוג להעריך את חכמת האדם ואת יכולתו להצליח בימי חייו, על פי מבחן אַמוֹת רַמַּת הַמְּשָׁכָל [IQ], שהנבדק נשאל דרישות וחקירות רבות בענינים שונים, ועליו להשיב עליהם כפי ידיעתו והשגתו, ולפי רמת תשובותיו ניתן לקבוע עד היכן עומק מחשבתו ותפיסתו, ואת הנגזר מזה עד כמה ביכולתו להצליח בחייו, שאם תשובותיו והשגותיו גבוהים ויצוקים, סימן הוא שהינו חכם וחרף ובוודאי בכל אשר יעשה יצליח. ולאידך גיסא, אם מוחו ושכלו קטנים מהכיל, אות היא שלא

חננו ה' בבינה יתירה, ואין היכולת בידו להבין את מושכלות החכמה ולהצליח במלאכות שצריכים יגיעת מח ומחשבה.

אכן נודע, כי בענין הצלחה בתורה, המציאות אינו ממש כן, כאשר גלוי ומפורסם לכל, שהיו מופלגי תורה שראשיתם היה מצער, ולמרות זאת זכו להבין ולהשכיל בעמקי התורה, ופסקם ותורתם מהווים נר לרגלי כל בית ישראל עד היום הזה, ומנגד היו אנשים חריפי שכל ושנונים, שעל אף כי שרונותיהם הברוכים, לא הצליחו להשיג את עומק התורה וישרותה של רבותינו שלא היו בעלי כישרונות כמותם. ועל דא נבוא היום להאריך ולברר, מהיכן זכו אותם גדולי תורה לגדולות ונצורות הללו, אף על פי שלא חוננו בלידתם בחכמה רבה, וכן, מהי סיבת המכשול של האנשים החכמים שלא זרחה אור תורתם כדבעי. ומיניה לדידן, כיצד יש לגשת ללימוד התורה, באופן שנזכה גם אנו להיות מאלו היודעי שמך ולומדי תורתך לשמה.

פעמים רבות עד שלקחה. ותהר לו ותלד לו את הרמב"ם, ותקש בלדתה ותמת. ואחר כך לקח אשה אחרת ויהי לו בנים ממנה. וזה הרמב"ם היה קשה ההבנה מאד שמעט רצון היה לו בלמוד, ואביו היה מכהו עד כי נואש ממנו וקראו בן הקצב, ויגרשהו מביתו, והרמב"ם הלך לו לבית הכנסת ויישן וייקץ, ומצא עצמו נהפך לאיש אחר, וברח מפני אביו וילך אל עיר שהיה שם הרב רבי יוסף אבן מיגאש והתחיל ללמוד ממנו והפליג להתחכם, אחרי ימים רבים שב אל קורדובה ולא הלך לבית אביו, וביום השבת התחיל לדרוש ברבים דברים נוראים, ואחר הדרשה קמו אביו ואחיו וישקוהו ויקבלוהו בסבר פנים'.

א. כמו הגאון המהר"ם שיק זי"ע אשר נודע מה שאמרו עליו, שבימי עלומיו היה כח זכרונו חלש כל כך, עד שלא היה זוכר בקומו מן הספר מה שלמד אך עכשיו לצד חלישות מוחו, אך אחריתו שגבה מאד כמוכח מכתביו ודברי תורתו, וזכר צדיק לברכה.

וזה לשון ה'סדר הדורות' בערך רבנו הרמב"ם: **'כתב בשלשלת הקבלה דף מה: ראיתי בקונטרס ישן, כי רבי מיימון אביו לא היה רוצה לקחת אשה, ויהי כמו בחצי ימיו, בא לו בחלום איש אחד וצוה לו שיקח לאשה בת קצב פלוני שהיה דר בעיר אחת קרובה לקורדובה, והיה מהתל מזה החלום, וירא לו זה החלום**

'כרחם אב על בנים' - האהבה האמיתית מתגלה רק על ידי הביטול אל השני

טָבַע טָבַע ה', שככל שאדם קרוב ובוטח באחר שיעמוד לימינו להושיענו, כך גדלה אהבת מושיעו אליו, והוא משתדל למלא רצונותיו במדה טובה, ולהוכיח לו שאכן צדקו דבריו וראוי לסמוך ולבטוח בו שהוא יעשה עבורו את הכל על הצד היותר טוב. וכפי ריבוי האמונה והביטחון של האיש הראשון במושיעו, כך גדלה האהבה היוצאת אליו בזה לעומת זה - כידוע.

זהבט נא וראה זאת ממשל האב וכן, שהבן בקטנותו שָׁלוּ ובוטח כגמול עלי אמו שהוריו יעשו עבורו את הטוב ביותר וידאגו לכל מחסורו, ומשום כך גם הוריו מרחמים עליו כבבת עיניהם - כרחם אב על בנים במדה גדושה, ברם, כשהילד גדל בשנים והיכולת בידו לדאוג לבדו לכל סיפוקיו והוא אינו סמוך על שולחן אביו ומתבטל אליו, אזי אף על פי שהאב דורש תמיד בטובת ושלום בנו, אך ההכרח לא יגונה מלומר, שחיבת אהבתו הישנה מתמעטת, לפי שהוא אינו מרגיש כאילו הבן אחוז בו ובוטח רק עליו בכל לב, שזהו הצינור ודרך למשוך אהבה רבה. וצא ולמד עוד גם מברית חיתונים שבין איש לאשתו, שעיקר בניית הבית ועשיית הקשר של קיימא, נוצר דווקא בעת שהבית עומד בסערה ומצוק ואפילו כל שהוא, וכל אחד מחזק את עצמו בשני ויודע שהוא יעשה את הטוב ביותר להצלחת ולהצללת הבית, שמשם דייקא נוצרת אהבה ואחווה ושלום ורעות באופן הנעלה ביותר. נקוט אם כן האי כללא, שכפי מה שמבטלים את הרצון אל האחר, כך מתגדלת האהבה בין שניהם, כי מי שבוטחים בו, משפיע משלו ולהראות שאכן ראוי לבטוח בו.

'תורת ה' תמימה' - התורה בצורתה הרוחנית היא תמימה ואיש לה נגע בה

אחר הקדמה זו נבוא לבאר את הנוגע לעניינינו. מודעת זאת, שהתורה הקדושה הנמצאת בידינו, היא אינה באותה צורה דלעילא מה

שהיתה עם הקב"ה מאז ומקדם עוד קודם בריאת העולם שהיה משתעשע בה (שבת פח:) ובורא בה את העולם (ב"ר א א'), וכפי שהיא מאירה עתה בבית דין של מעלה בחידושה שה' מחדש בכל יום תמיד (ב"ר סד ז), לפי שאור תורה זו רב, ולית בר איניש אשר יכלנו, ורק 'אלהים הבין דרכה והוא ידע את מקומה' (שם כח כג), וכמאמר דוד המלך (תהלים קיט צו) 'רחבה מצוותך עד מאד' - שתורת ומצות ה' הם רחבים מיני ים ועמוקים מארץ מדה (איוב יא ט), והתורה המסורה בידנו, היא מחשבתו של הקב"ה שהצטמצמה בצמצום אחר צמצום, על מנת שגם פשוטי ערך ודלי שכל הדרים בעולם השפל יוכלו להשיגו ולהתקרב אליו ית'.

נמצא, שיש בתורה שני פנים, פני האחד - פני אדם, היא התורה כצורתה בעולם הזה שהשתלשלה בדין של 'שור שנגח את הפרה ונמצא עוברת בצידה' (ב"ק פ"ה מ"א) ו'שנים אוחזין בטלית' (ב"מ פ"א מ"א), שיש יכולת לאנשים מגושמים להבינה בשכלם הדל, ובה מקיימים את מצות לימוד התורה כפשוטה. ופני האחר - כמראה אש אוכלה, היא התורה העליונה במרום הכתובה באש שחורה על גבי אש לבנה (ירושלמי שקלים פ"ו ה"א), שהיא בבחינת 'והחקר אלוה תמצא' (איוב יא ז), שאדם מצד עצמו אינו יכול להשיגה, לצד פחיתות השכל האנושי. והיא מתחילה מהמקום שבו השכל האנושי כבר אינו מסוגל להעמיק עוד בדבר, שמשם ואילך רק

והן אמת כי לכל תכלה בין לתכלה של הרוחב בין לשל אורך ראיתי קץ וסוף, אך 'למצותיך', גם שקרא מקרא המצוה, יש לה שהוא האורך, אך שיש לה להתפשט ולהתרחב בדקדוקיה וסודותיה יכלו ימים, כי בהתרחבות חכמה שבכל תל מהתלי תלים, כי בכל פרט יש להתרחב בדרישה ופלפול וסוד, על כן יורה כי רוחנית היא תורתך וחכמתך שלא תכלנה דעת איש'.

ג. וכפירוש רש"י (תהלים שם): 'רחבה מצוותך מאד' - 'לכל סיום דבר יש קץ גבול, אבל מצותיך אין קץ וגבול לתכליתם'.

וב'אלשיך הקדוש' שם: 'לכל תכלה ראיתי קץ וכו' - הלא אמרתי כי פקודיך הם כוחות ממך, גדולים ממלאכים, והנה ראייה מוחשת שאין תורתך טבעית, כי הלא 'לכל תכלה' וכו', והוא, כי בכל דבר יש רוחב ואורך,

הנשמה העליונה שהיא מופשטת מן הגשמי, יכולה להבין ולהשכיל מאור התורה האלוקית.

וזאת ישיב אדם בעומדו ללמוד תורה, שאף ששכלו מבין את הנלמד, וה' מסר בידנו כח לפלפל ולחדש חידושי תורה ולהוסיף בה ציצים ופרחים והוא מתענג מזה מאד מאד, מכל מקום, לא היתה כוונתו ית' שנקח את התורה ונצמצמה לפי מחשבותינו ונחשוב שזה כל התורה, כי בכך נמצא, שלוקחים כביכול את דעת ה' ומורידים אותה עדי ארץ שתהיה בהתאם לדעת אנוש, ולא מרוממים את הדעת הגשמית שתהיה מבוטלת לגבוה.

זשה עיקר התורה, אלא לדעת שהתורה הקדושה, טהורה היא וגם פרושה ואין לנו השגה בה, ותפקדינו לבטל את שכלנו ושכל ה' ולבקש לזכות בה וכמבואר להלן באריכות.

ה. על פי המובא ב'אור האמת' למגיד הגדול ממעזריטש זי"ע (דף לו עמוד ג, הובא ב'בעל שם טוב' על התורה פרשת ואתחנן אות סט): 'פעם אחת היה הרב ה'בעל שם טוב' זי"ע מוכיח לאדם אחד על מה שדיבר בקבלה ברבים. והשיב לו האיש: מפני מה מר גם כן דורש קבלה ברבים. והשיב לו הרב: אני לומד את העולם שיבינו שבעולם הזה ובאדם גם כן שייכים כל הדברים שנאמרו בספר 'עץ חיים', ולא שאני נותן להבין את הרוחני שכתב ב'עץ חיים', אבל מר דורש כל הדברים ככתבן בספר 'עץ חיים', אם כן אתה עושה מרוחניות גשמיות, שאין הפה יכול לדבר למעלה בעולם הרוחני.'

ג. על פי דברי הגאון מבריסק זי"ע בספרו 'בית הלוי' (פרשת בא): '**עיקר מצות אמונה הוא שנאמין בכל דברי התורה וכפי הקבלה מרבתינו גם מה שאי אפשר לנו לבררו על ידי מופת חותך. דהרי כל מה שנתברר להאדם במופת, זה נקרא ידיעה ואינו בכלל אמונה עדיין. ואנחנו מצווים להאמין, וזהו בדברים שאין השכל משיג אותם במופת, וכל זמן שלא יאמין רק במה שנתברר לו במופת, אין לו חלק במצות אמונה כלל, דכמו דנצטווה האדם לכופף כל כוחותיו לעבודת ה' ולבטל אותם לעבודתו באיברי גופו וכמו שבירת התאוה והחמדה לעניני עולם הזה ותענוגיו, הלא כמו כן החיוב לכופף ולבטל שכלו לעבודתו יתברך והוא בהאמינו בדברי התורה את אשר לא ישיג בשכלו.'**

ד. אין הכונה שלא לעמול בתורה כפי הבנת שכלינו, כי הלא זהו עיקר כוונת מצות התורה, רק שלא לדמות

ועוד, שלפי זה יוצא, שגדולת התורה תלויה ועומדת לפי ערך השכל שיש לכל אדם, שיש אחד שחלקו בתורה גדול מחברו כי הוא נבון וחכם ממנו, ואילו חברו לא זכה לתורה כלל כי מוחו ושכלו חלשים מהכיל, וזה ודאי אינו, שהרי מצד שורש נשמתינו, יש לכל ישראל חלק בתורה שווה בשווה על דרך מה שאמרו (מגלה עמוקות פרשת ואתחנן אופן קפו ועוד) שישראל ר"ת י'ש ש'ישים ר'בוא א'ותיות ל'תורה, ואין מי שיכול לומר שיש לו שייכות אל התורה יותר מחברו, כי חננו ה' בבינה יתירה. ועיקר רצון ה' מן האדם הוא, שיבטל דעתו מפני רצונו של מקום, היינו, שיקח את שכלו ודעתו ויאמר, שהגם ששכלו הביא אותו להשגה כל שהיא בתורה והיא חביבה במרומים, מכל מקום רצונו להתבטל ולהתקשר לתורה הגבוהה יותר שהיא מחשבתו של הקב"ה ממש אשר לית מחשבה תפיסא ביה כלל, ומשכך, הריהו מבטל את כל השגותיו על מנת לזכות להארת אמת מן תורה ההיא הנעלמה מעיני כל חי. ואז כח ביטולו אל ה', ה' עמו ומשיב לו, שכדאי היא האמונה שהאמין בו ובתורתו, ונותן לו משאלות לבו, בדמות הארה וטעימה מתורת ה' שהיא למעלה מכל מה שיכול היה האדם לפעול במחשבתו, והוא מתעלה במעלות רמות על שאר אלו הלומדים תורה ללא ביטול לה' ורק על פי הבנת שכלם, שכן לתורת ה' אי אפשר להגיע כלל בדעת בני אדם. וזוהי שלימות ההשגה בתורה, שהלומד תורה אינו לומד כפי ערך שכלו או הבנתו, אלא בדעת עליון של תורת ה', שהיא התורה בשורשה העליון של אורייתא קוב"ה וישראל

חד (זוהר הקדוש ח"ג עג).

עתה נודע תשובה לתמיהתנו, על פשר הדבר שפתחנו בו, שיש מרבותינו שהיו חלושים בכישרונותיהם, ומכל מקום אור תורתם וישרותם מלווה אותנו עד היום הזה, ומנגד, בעינינו ראינו אנשים בעלי כשרון שלא זכו למאור האמת ולכוון לאמיתתה של תורה. שהוא, כי הראשונים היו לומדים תורה מתוך ביטול לפני ה', ולכן הבהיק ה' עליהם מנועם אור תורתו שהיא אמת לאמיתה, שאין יכולים לבוא בה לידי טעות ומכשול, בשונה מאלה האחרונים שאמנם השיגו חיל בהבנה על פי שכלם, אך כיון

שלא בטחו והניחו כל יהבם ורצונם לזכות לתורת ה', על כן לא זכו להגיע לאמינתה של תורה, כי השכל האנושי יכול לטעות לכאן ולכאן.

בזאת יפורש מה שאמר דוד המלך (תהלים יט ח-ט) 'תורת ה' תמימה משיבת נפש, עדות ה' נאמנה מחכימת פתי, שכשפוסעים ונכנסים לחדרי תורה באופן של 'תורת ה' תמימה', בהבנה בהירה שלמרות כל השגתינו בה, היא עדיין 'תמימה' ואיש לא ידעה לצד גדולתה, אז היא 'משיבת נפש' - של הלומד תורה שזוכה להשגות גדולות בנפשו לפי שהוא זוכה לאור תורת ה', ו'עדות ה' נאמנה' על כך - שהאדם זוכה לגדולות, 'דמי שיגיע בתורה, אף על פי שהוא 'פתי' ואין בו דעת להבין [ובכלל זה הוא גם מי שמבין בתורה אבל מבטל את דעתו הרוממה כפתי לפני ה'], התורה מחכימתו. ומי מעיד על זה שביגיעת התורה יחכם פתי, לזה אמר 'נאמנת' היא התורה להעיד בלומדיה שהיא 'מחכימת פתי' - מצד רוב היגיעה, והוא דבר הנראה לעינים" (לשון הר"ף על עין יעקב יומא פ"ז אות סב), ומתקיים בו מה שאמרו ז"ל (אבות פ"ד מ"ט) 'כל המקיים את התורה

השי"ת וכו'. ולכך כתיב 'תורת ה' תמימה משיבת נפש'. ואחר כך אמר 'עדות ה' נאמנה מחכימת פתי'. פירוש, כי מה נחשב האדם שאין בו רק שכל האנושי, אבל 'עדות ה' נאמנה מחכימת פתי', שעל ידי התורה נעשה חכם, כי התורה מעידה על הנמצאים לברר כל דבר, והיא 'נאמנה מחכימת הפתי', עד שנחשב שכלי ביותר. ואחר כך אמר שעוד מביאה התורה את האדם אל המדרגה שהיא 'משמחי לב', פירוש, שנחשב האדם שהוא מציאות שלם על ידי התורה, ולכך היא משמחת לב האדם, שכאשר האדם הוא בשלימות, הוא בשמחה'.

ו. על פי דברי מרן ה'בעל שם טוב הקדוש' ז"ע (מאור עינים למסכת אבות ד"ה מאד מאד): 'אמר ה'בעל שם טוב': 'תורת ה' תמימה' (תהלים יט ח) - כי היא תמימה שלא התחיל בה אדם והיא שלימה'.

ז. וזה לשון המהר"ל (תפארת ישראל - הקדמה): 'והתחיל לומר 'תורת ה' תמימה משיבת נפש', כי כאשר התורה תמימה, על ידי זה האדם גם כן תמים. וכאשר הוא תמים, האדם הוא עם השי"ת לגמרי, וכדכתיב (דברים יח יג) 'תמים תהיה עם ה' אלהיך', ופירשו ז"ל במסכת נדרים (לב) כל המתמים עצמו, הוא עם

מעוני' – הדעת (נדרים מא.), 'סופו לקיימה מעושר' – ברחבות הדעת¹, כי התורה שהוא זוכה בה, היא איננה התורה בערך שכליות מוחו, אלא תורת ה' הגבוהה מכל מדה והשגה גשמית.

וּשְׁלַל לֹא אַחֲסֵר' – הַלּוּמֵד תּוֹרָה מִתּוֹךְ בִּיטוּל, זֹכֵה לְהַשְׁלֵמַת הַשִּׁבְלִי לְהַבִּין אֶת שֵׁנַחֲסֵר לוֹ בַטְבַּעַו

בדרך זו מתבאר יפה מה שאמר שלמה המלך בשיר שבח תורת ה' (מדרש משלי שם) – שב'אשת חיל מי ימצא' (משלי פרק לא), 'בטח בה לב בעלה, ושלל לא אחסר' (שם פסוק יא), שהזוכה לקיים 'ורחוק מפנינים מכרה', ו'מוכר' את עצמיותו כעבד לרבו הבטל אליו מכל וכל, אז רב שכרו ש'בעלה' – דא קוב"ה (זוהר הקדוש ח"א קג:) שהוא מבטחו, השמח

מגיעה עד שמי רום, וסופו שיזכה לקיימה מעושר: 'וכן כל אדם אמרו ז"ל (אבות פ"ד מ"ט) אם מקיים את התורה מעוני וכו', פירוש, אין עני אלא בדעת (נדרים מא.), למשל מקיים מצוה כפשוטו, לוקח צמר לציצית ועור לתפילין, ואינו יודע שום טעם וכוונה כלל, רק שכך ציוה אותו ה', סופו לקיימה מעושר, עשי"ר גימטריא עתי"ק, שיהיה לו כוונה עד בחינת עתי"ק יומין, שיש נחת רוח לבורא ממנו, כי בבחינה שקיים התורה מעוני, זה דומה לשלשלת שכשאדם מונעג השלשלת או החבל למטה, אף שארוך החבל והשלשלת הרבה, מתנענע גם למעלה, ולכן על ידי שמירת המצוות כנ"ל מעוני, מכל מקום מונעג למעלה וכו' עיין שם עוד.

ה. ראה ללשון המגיד הקדוש מקאז'ניץ זי"ע בביאורו למשנה זו: 'רבי יונתן אומר, כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר וכל המבטל את וכו', רצה לומר, אף שאינו ידוע התורה בסודותיה ובטעמיה הכמוסים, ואף על פי כן מאמין בהם ועוסק לכוונה זו, 'זוכה לקיימה מעושר' – שיתנו לו מן השמים שישגיג כל הסודות הכמוסים שבתורה. אבל מי שמבטלה מעושר, מחמת שחושב שמילא כריסו מכל וכל ואינו צריך עוד ללמוד, 'סופו לבטלה מעוני', רצה לומר, ששוכח מה שלמד, ואף אם רוצה ללמוד אינו יכול והוא מוכרח לבטלה'.

ועיין עוד בספר הקדוש 'זרע קודש' (פרשת עקב) שם האריך במוסרו כעין זה שהעבודה בעוני השכל

לראות כיצד מתבטלים אליו, משפיע עליו מבית גזיו שאכן 'ושלל לא אחסר' שלא יחסר לו דבר מחמת חסרונותיו הגשמיים, על ידי שהוא נותן לו מתורתו העליונה.

ולמה זה דומה למה שכתב בעל ההפלאה זי"ע ב'פנים יפות' (שמות טו כג), שמי שמחליש את גופו עבור לימוד התורה, לא יחוש כלל שמא יוזק מכך, כי ה' ישלימנו ויחייהו מאוצרו הטוב על אשר כיתת את גופו למענו^ט, שכמו כן, מי שמבטל את שכלו הגשמי למען ה', אז ה' משלים לו מדעת אלהים, והוא זוכה להשלים את חסרונו 'ושלל לא יחסר'.

הבקשות בתפלה לזכות לתורת ה'

על כן ייאמר, שזהו טעמו של דבר שאנו מקדימים לבקש בברכת התורה 'ונהיה וכו' כולנו יודעי שמך' ואחריו 'ולומדי תורתך לשמה' על אף שברכה זו היא נתקנה רק על התורה ולא על בקשת יראת שמים וידיעת ה'. לפי ששני אלו משולבים יחד, והזכיה האמיתית ב'ולומדי תורתך

ט. וזה לשונו שם: 'ופירשנו בזה מה שאמר הכתוב (משלי לא י) 'אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה', ואמרו ב'זוהר' (ח"ג מב:) 'שלא אמר 'מקחה'. וענינו שם, כי אי אפשר לקבל חיל וכח הרוחני של התורה עד ש'ימכר' כח הגופני שהוא 'רחוק מפנינים', כי מפני כבידתו הוא רחוק ואינו יכול לקרב לפני ולפנים. ואמר 'בטח בה לב בעלה', מפני שאמרו חז"ל (מגילה ו:ו) 'יגעת ומצאתי תאמין, והיינו, כי העיקר בזה האמונה והבטחון, כי יאמין באמונה שלימה שהתורה לא יזיקהו חס ושלום, וכשיתש כח הגופני יתמכהו כח הרוחני, וכמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים לד יא) 'ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב', וכמו שאמר הכתוב (ירמיה יז ז) 'ברוך הגבר וגו' והיה ה' מבטחו' כי על ידי האמנת הבטחון בוודאי יהא ה' מבטחו'. וזהו שהזהיר שיאמין בזה, שעל ידי היגיעה ימצא כח רוחני של תורה. וזה שאמר 'בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר', כי על ידי הבטחון שהוא מאמין למצוא 'אשת חיל' שהוא כח הרוחני ישיגהו בבירור, וזהו 'ושלל לא יחסר', כי מה ששללו ממנו כח הגוף, בוודאי לא יחסר' וישיגהו כח הרוחני.

ט. וזה לשונו שם: 'ופירשנו בזה מה שאמר הכתוב (משלי לא י) 'אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה', ואמרו ב'זוהר' (ח"ג מב:) 'שלא אמר 'מקחה'. וענינו שם, כי אי אפשר לקבל חיל וכח הרוחני של התורה עד ש'ימכר' כח הגופני שהוא 'רחוק מפנינים', כי מפני כבידתו הוא רחוק ואינו יכול לקרב לפני ולפנים. ואמר 'בטח בה לב בעלה', מפני שאמרו חז"ל (מגילה ו:ו) 'יגעת ומצאתי תאמין, והיינו, כי העיקר בזה האמונה והבטחון, כי יאמין באמונה שלימה שהתורה לא יזיקהו חס ושלום, וכשיתש כח הגופני יתמכהו כח הרוחני, וכמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים לד יא) 'ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב', וכמו שאמר הכתוב (ירמיה יז ז) 'ברוך הגבר וגו' והיה ה' מבטחו' כי על ידי האמנת הבטחון בוודאי יהא ה' מבטחו'. וזהו שהזהיר שיאמין בזה, שעל ידי היגיעה ימצא כח רוחני של תורה. וזה שאמר 'בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר', כי על ידי הבטחון שהוא מאמין למצוא 'אשת חיל' שהוא כח הרוחני ישיגהו בבירור, וזהו 'ושלל לא יחסר', כי מה ששללו ממנו כח הגוף, בוודאי לא יחסר' וישיגהו כח הרוחני.

י סודות והקדמות ללימוד ספרי החסידות

לשמה', היא רק אחר שקדם לה 'יודעי שמך', שזוכים להיות יראי ה' ומבוטלים אליו ית' מכל וכל, כי אם לא, אין תורה זו בגדר 'תורתך' – תורת ה', ויש חיסרון ניכר בזכיה בתורה, וכאמור בדברנו עד הנה.

שמיא בכך ניתן לפרש גם את שאמר מרן ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע (תולדות יעקב יוסף פרשת וארא), 'מה שנאמר לו משמים – טעם איחור ביאת משיח, שאין מאריכין ב'אהבה רבה'', כי כל זמן שאיש ישראל לומד תורה ואינו מגיע לביטחון מוחלט ב'אבינו אב הרחמן וכו' ותן בלבנו בינה', וכל לימודו הוא בכח שכלו בלבד, אזי יש חיסרון בתורתו, ולכן גם הגאולה מתעכבת מלבוא, שכן מובטחים אנו שהגאולה תבוא רק כשעמוד התורה יעמוד איתן כמו שכתוב (הושע ח י) 'גם כי יתנו [לשון מתניתין] בגויים עתה אקבצם' (ראה ב"ב ח.ה), וכידוע, ש'אין משה [הגואל האחרון] חפץ לגאול עם בטלנים מן התורה' (לשון האור החיים שמות כז ט), ולכן רק כשמכוונים בברכה זו ומבקשים 'והאר עינינו בתורתך' ומתבטלים להשי"ת, אז יכול להתקיים סיום הבקשה 'ושבור עלנו מעל צווארנו, ותוליכנו מהרה קוממיות לארצנו'.

'ולדשע אמר אלהים מה לך לספר חוקי' – עשיית תשובה קודם הלימוד

מעתי נבין את שהשרישה תורת החסידות, למן מרן ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע והלאה, על גודל החיוב לעשות תשובה קודם לימוד התורה, ושלא ימנע אדם את עצמו מזה גם בעת הלימוד, אם לבו בל עמו והוא מרגיש נפרד מן הביטול וההכנעה לפני ה', וכהוראתו הברורה של ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע (צוואת הריב"ש ו): 'כשלומד צריך ליישב עצמו לפני מי הוא לומד, שלפעמים מתרחק עצמו בלימודו מהבורא יתברך שמו, לכך צריך ליישב עצמו בכל עת ובכל שעה'. ובמקום אחר: 'וכשלומד צריך לנוח מעט בכל שעה, כדי לדבק עצמו בו יתברך שמו, ואף על פי שבשעת הלימוד [עצמו] אי אפשר לדבק עצמו בו יתברך שמו [כי אז לא יוכל ללמוד ולהבין את הלימוד], מכל מקום צריך ללמוד, והתורה מצחצחת נשמתו, והוא עץ חיים למחזיקים בה, ואם לא ילמוד יבוטל דביקותו,

בטח בה לב בעלה, ושלל לא יחסר - יא

ויחשוב שכמו בעת השינה אינו יכול להיות זבוק, וכן כשנופלים המוחזין שלו, כן לא יהיה בעת הלימוד גרוע מהם, רק מכל מקום צריך ליישב עצמו בכל שעה ורגע דביקות הבורא יתברך (צוואת הריב"ש ד.ד.). כי זה עתה נודע לנו, שאין עיקר הענין במצות התורה הוראת הלימוד כפשוטו, אלא להתחבר על ידי זה לתורת ה' העליונה, וכיון שהחטאים גורמים להבדיל ביניכם ובין אלוהיכם (ישעיה נט ב) ומפסיקים את היכולת להשיג את אמיתות התורה, על כן צריך לראות לשוב בתשובה שוב ושוב, עד שיאיר לנגד עיניו, שהתורה המצויה בידו, איננה ציורי גשמיות של דיני חושן משפט ובשר וחלב וכיוצא בזה, אלא מחשבתו של הקב"ה שלית מחשבה תפיסא ביה כלל, שעל ידה מתקשרים לא-ל עליון.

עליו לבל יחזור עליהם. כמו שהיה מרגלא בפומיה של אדמו"ר הרה"ק רבינו יעקב יצחק הלוי זצוק"ל מקהילה קדושה לובלין על פסוק (תהלים נ טז) 'ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חוקי', זה קאי על מי שלומד תורה ואינו עוזב את דרכי הרעים ומהרהר עליהם בתשובה קודם הלימוד, ועל ידי שעושה תשובה קודם הלימוד - הוא לומד באימה ויראה ברתת וזיע.

וכשהאדם לומד ספרי מוסר וכדומיהן, על ידי שהן מעוררין את האדם לתשובה - נקל הוא זאת שילמד באימה וביראה, אבל כשלומד פלפולי הש"ס והלכות, ובפרט דיני ממונות - מאד מאד קשה ללמוד באימה וביראה, אדרבא, שיוכל לבוא חלילה לידי התפארות חס ושלום כשיחדש איזה חידוש בלימודו, לכן צריך ביותר קודם

י. נציין לדברי הספר הקדוש 'מאור ושמש' החוזר על הארה זו באיזה מקומן בספריו (פרשת משפטים, תרומה, ויקהל, דברים), ונביא מלשונו בפרשת משפטים (תחילת הפרשה) ללמד על הכלל כולו: 'חז"ל למדו בגזרה שוה במסכת ברכות (כב). שכל המצות וכל לימוד התורה, צריכה להיות ברתת וזיע וכו'. נמצא למידין מכאן, שהתורה אינה נקנית לאדם, אלא אם כן לומד באימה וביראה וברתת וזיע, וכל לימוד התורה ועשיית המצות - צריכין להיות וללמוד בהתלהבות גדול, דהיינו ברתת וזיע, כמו שקיבלו אבותינו את התורה על הר סיני.

וצריך האדם לפשפש במעשיו היטב ולהרהר בתשובה קודם הלימוד, ולא כמצות אנשים מלמדה - רק שישבר את לבו על מעשיו בעת עמדו להתפלל או ללמוד, ולקבל

'על כי אין אלוה בקרבי' - להאמין שה' שוכן באדם

אכן, כדי לזכות ל'בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר' לקבל מאור תורת ה' - מכח הביטול אליו באמונה ובטחון, צריך להקדים ולחזק את האמונה התמימה בנו, ולתמוך ברכים כושלות באמונה תמימה, שיש לכל יחיד כח לזכות לתורת ה', לפי שנשמתו היא חלק אלוה-ממעל ממש (תניא ליקוטי אמרים פ"ב), ולא להתכסות בגלימת ענוה ולומר 'אין אלוהי בקרבי', ואיני מסוגל להגיע לטוב הצפון ההוא, וכפי שמזרזנו הכהן הגדול מלובלין זי"ע ב'צדקת הצדיק' (אות קנד) על מעלת נשמת איש ישראל: **'כשם שצריך אדם להאמין בהשי"ת, כך צריך אחר כך להאמין בעצמו, שיש להשי"ת עסק עמו ושאינו פועל בטל שבין לילה וגו' וכחיינו שדה שלאחר מיתתם נאבדו ואינם, רק צריך להאמין כי נפשו ממקור החיים יתברך שמו, והשי"ת מתענג ומשתעשע בה כשעושה רצונו'**.

והאמת תורה, שזוהי הסיבה שרבים וטובים מבני עמנו, נופלים ואינם מצליחים להתעלות בתורה, לפי שהם סבורים שהצלחתם בתורה תלויה ברמת כישרונותיהם, והם אינם מודעים לכך שהתורה האמיתית היא זו העליונה, ויש לכל ישראל חלק בה, ולכן אט אט הם נופלים מלימודם והתורה נלמדת אצלם בקושי וללא שמחה ואהבה, אבל לו היו משכילים להבין, שהתורה איננה מה שעניניהם רואה, אלא תורת ה' גבוהה, וה' בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו הרוחנית, ויש בידנו כח לזכות וללמוד תורה בערך עליון זה, הרי שהם לא היו מביטים כלל על כישוריהם לטוב ולמוטב, והיו שמחים על כל דיבור תורה כמוצא שלל רב, ולא היו נפרדים ממנה לעולמים, וכיון שנחסר להם יסוד מוסד זה שיש אלוה בקרבי' והם מסוגלים להשיג גדולות, לבם אינו נמשך אחר התורה כראוי. וכבר הגיד הרה"ק בעל ה'אהבת שלום' זי"ע (פרשת במדבר) **'בטחון הוא סוד התורה, ומי שיש לו בטחון חזק בהשי"ת, אזי התורה**

שישב ללמוד דיני ממונות - וילמוד אותה באימה ויראה וברתת לעשות תשובה, ויתחרט על חטאיו, וזיע'.

מתקיימת אצלו, ואין כוונת דבריו רק בענין הגשמיות - שעל מנת ללמוד תורה צריך להתחזק בביטחון בה' שיזמין לו גם צרכיו, אלא גם למובן הרוחני, ש'סוד התורה הוא הבטחון', שהאדם יודע שיש בידו כח לזכות לחכמת ה' והוא מתבטל אליה, שאז זוכה ל'תורת אלהיו בלבו', ש'התורה מתקיימת אצלו' בדרגה עילאה.

כגודל האמונה בכח ה' שבו, כך ה' שוכן בקרבנו

זזה הכלל העולה, שה' שוכן בתוך האדם כפי ערך האמונה שמאמינים בהשראתו, וככל שיאמין האדם 'כי יש אלוה בקרבי' ויתבטל לה' ולתורתו, כך יזכה לראות את התנוצצות אור ה' שבו ולחיות חיי אלוקות עוד בהאי עלמא, ולהיפך, אם הוא מדמה בנפשו כי ה' רחק ממנו, אז נעשה כן כביכול, שהשי"ת מחייהו בדרגת החיות הפחותה ביותר כדי חיותו, וכביכול מאמת את טענותיו. וכה לימדנו הנשר הגדול ב'מורה נבוכים' ז"ע (ח"ג פרק נא): 'זה השכל אשר שפע עלינו מה' יתעלה, הוא הדבוק אשר בינינו ובינו, והרשות נתונה לך, אם תרצה לחזק הדבוק הזה תעשה, ואם תרצה להחלישו מעט מעט עד שתפסקהו תעשה, ולא יתחזק זה הדיבוק, רק בהשתמשך בו באהבת ה' ושתהיה כונתך אליה כמו שבארנו, וחלשתו תהיה בשומך מחשבתך בדבר זולתו וכו'.

והנה נגלה אלי עיון נפלא מאד, יסורו בו ספקות ויתגלו בו סודות אלהיות וכו', כי כפי שיעור שכל כל בעל שכל, תהיה ההשגחה בו, והאיש השלם בהשגתו - אשר לא יסור שכלו מה' תמיד, תהיה ההשגחה בו תמיד, והאיש שלם ההשגה אשר תפנה מחשבתו מה' קצת עתים, תהיה ההשגחה בו בעת חשבו בה' לבד, ותסור ההשגחה ממנו בעת עסקו, ולא תסור ממנו אז כסורה ממני שלא ישכיל כלל, אבל תמעט ההשגחה ההיא, אחר שאין לאיש ההוא השלם בהשגתו בעת עסקו שכל בפועל וכו'. כי הענין המביא להשגחה ולהמלט מיד המקרה, הוא השפע ההוא השכלי וכו'. והנה התאמתה אצלי זאת האמונה גם כן מדברי התורה, אמר ית' 'והסתרתני פני מהם והיה לאכול ומצאוהו רעות רבות וצרות ואמר ביום ההוא הלא

על כי אין אלהי בקרבי מצאוני הרעות האלה' (דברים לא יז), ומבואר הוא, שהסתרת הפנים הזאת אנחנו סיבתה, ואנחנו עושים זה המסך המבדיל בינינו ובינו, והוא אמרו 'ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה' (שם פסוק יח), ואין ספק כי דין היחיד כדין הצבור'.

זבבל דבריו הוא, כי אחד מן הדברים המונעים את התשובה הוא, שהחוטא מדמה בעצמו שכיון והוא מלוכלך בעוונות, בוודאי אבד נצחו ותוחלתו מה', ואין בידו כח לשוב בתשובה שלמה. ועל זה משיב לו הכתוב דברים כדורבנות, לבל יחשוב שהאמת אתו, אלא ה' קרוב ומצוי לכל אדם, וסיבת ה'והסתרתי פני מהם והיה לאכול ומצאוהו רעות רבות וצרות' הוא רק משום שהוא 'אמר ביום ההוא על כי אין אלוהי בקרבי', ואם היה נותן אל ליבו שה' עימו גם אחר שחטא מצד נשמתו שהיא חלק ה', אזי לא היה בעדו מעצור מלומר לירושת אבותי אני חוזר ולשוב אל ה' בחזקה. והוא כאמור, שכל השגחת ה' תלויה באמונת האדם, ואם הוא סובר ש'אין אלוהי בקרבי' אז אכן קשה לו לשוב בתשובה וה' מתרחק ממנו כביכול, אך אם יאמין ש'חלקי ה' אמרה נפשי' – שה' עמו, אז כך יהיה וה' ימציא עצמו אליו עוד ועוד, עד שיתהפך להיות קרוב אל ה' ויקבל מנועם זיו עליון. וככל שיתעמק אדם בידיעה זו ויבטל את עצמו לה', ויאמין שיש אלוהי בקרבי והוא מסוגל לגדולות, כך יאר ה' פניו אליו וישא לו מהתורה העליונה, והתורה מתחברת להיות עמו באהבה רבה של 'תורה צוה לנו משה מורשה' (דברים לג ד), כאשה ארוסה (ברכות נז). הקנויה לבעלה באהבה גדולה ויתירה, כי אכן בפנימיותינו אנחנו כארוס וארוסה עם השי"ת^א.

מורשה אלא מאורסה. כביכול קידש אותנו במעמד הר סיני, וכיון שקידש אותנו הרי אין אנו יכולים להיפרד מאתו להיות לאיש זר חס ושלוה, כי הקידושין קיימים ועומדים לעד ולעולמי עולמים, כמאמר הנביא (ישעיה

יא. ראה לנועם דברי ה'מאור עינינו' (ליקוטים): 'כי באמת כתיב (הושע ב כא) 'וארשתיך לי לעולם' וגו' שכביכול הקב"ה אירס אותנו, וכדרשת רבותינו ז"ל (ברכות נח). 'תורה צוה לנו משה מורשה' (דברים לג ד) – אל תקרי

'יען לא האמנתם בי' - חטא מי מריבה, חסרון באמונה בישראל, שהם אינם 'מוזרים' לפי שה' בקרבם

ביסוד זה למד המהר"ל בספרו 'גור אריה' (במדבר כ יב) את 'חטאו' של משה רבנו בענין מי מריבה^י, בהקדם הידוע לנו, כי הוצאת המים מן הסלע לא היתה רק הוצאת נוזלים מסלע, אלא בעיקר סוד גדול להשקות צמאי חסדך. שרצה ה' שבני ישראל יראו במראה עינים ממש (תרגום יונתן במדבר כ ח)^ג, כיצד משה רבנו מוציא להם מים - הרומז לתורה (תענית ז): השכינה המדברת מתוך גרונו (זוהר הקדוש ח"ג רלב), כעין

מישראל יוכל להתקרב על ידי מאמר שהוא בחינתו אל ה'.

יב. ראה הרחבה ודרך ביאור נוסף על ענין זה בגיליון הקודם, וקחנו משם.

יג. וזה לשונו: 'סב ית חוטר גיסיא ויכנש ית פנישפתא אנת ואתרן אָחוּף וְתוּמוֹן תְּרִיכוֹן ית פִּיפֵא בְּשִׁמָּא רְבָא וּמְפָרְשָׂא פֶד הַיְנוֹן חֲמִיּוֹן וְיִתָּן מוֹהֵל'.

וראה עוד ב'ספר הזכות' להרה"ק ה'חידושי הרי"ם' (פרשת חקת ליקוטים): 'שהשי"ת אמר 'ודברתם וכו' לעיניהם' (במדבר כ ח), מה זה שייך על דיבור 'לעיניהם', בהכאה שייך זה הלשון. אמנם כתוב (שמות כ טו) 'רואים את הקולות' שראו את הנשמע, שעל ידי שהקדימו נעשה לנשמע, זכו לבוא למעלה מהתחלקות החושים לראות וכו' שהוא גבוה' וכו'. ויותר לא נמצא בכתב יד קדשו, וחסר ההמשך.

ג א) 'איה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה', כי לא גורשו חס ושלום מאתו. והנה בבית ראשון גם בבית שני אף שהיו חסר ה' דברים, מכל מקום עדיין היה בחיבה ואהבה בזיווג רעים דלא מתפרשין כביכול הקב"ה עם כנסת ישראל, ועתה בגלות המר הזה, אף כי נתונים אנחנו לעם אחר תחת ממשלתם, דומה הדבר לאשה שנפלה לפני יבמה שאחיו נסתלק, שאין צריך האח הנשאר קידושין חדשים, כי עדיין קידושין הראשונים קיימים, רק מאמר לבד די. כן הדבר הזה, שעדיין קידושין הראשונים קיימים אף שנסתלק כביכול מאתנו, אין צריך רק מאמר, היינו, הדיבור ששם הקב"ה בפני ישראל, ועל ידי המאמר נתקרב אליו. וכל אחד מישראל יש לו בחינה לפי ערכו ומדרגתו במאמר אחד מעשרה מאמרות, שעל כן חילק הקב"ה לעשרה מאמרות, בכדי שכל אחד

מה שהיה במעמד הר סיני שכל ישראל ראו את הקולות (שמות כ טו), מכילתא פרשת יתרו מס' דבחודש ט), ויווכחו לראות כי יש אלוה בכל דבר בבריאה וגם בסלע שהוא דומם, ועל ידי זה יתקדש ה' לעיניהם, ומאז ואילך יוכלו להתקרב אליו, ביודעם כי ה' נמצא בתוכם כפי שהוא נמצא בכל דבר בבריאה.

ברם, כשראה משה רבנו את העם גֵרְעָה כיצד הם מחציפים פנים ואומרים בעזות מצח ובשפלות המדרגה 'למה הבאתם את קהל ה' אל המדבר וכו' ולמה העליתנו ממצרים' (במדבר כ ד-ה). חזר ואמר להם 'שמעו נא המורים' (שם פסוק י), משום לא האמין שהם מסוגלים להגיע לידיעה זו של רואים את הנשמע בכל פרט בבריאה, ולכן שינה מדברי ה' והכה במטה ולא הוציא את הדיבור בפיו שיראו בעיניהם את דבר ה'. ועל זה אמר לו ה' 'יען לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל' (שם פסוק יב), שטעות היא בידו, שכן צריכים להאמין בישראל, שאף על פי שנראים כְּעוֹרִים ושחורים, מכל מקום מושרש בתוכם נקודת ה' וביכולתם להגיע לכך, ורק עתה נפלו מעט מדרגתם זו". וזה לשון ה'שפת אמת'

אל הסלע, כי כאשר יקיים מכח דיבור, הנה העשייה היא מרצון ומשמחה, וזהו ענין האמונה. ולפיכך אם דיבר אל הסלע, והיה מקבל דבריו ברצון בלי פועל הכרחי, היה זה קידוש שמו לעשות רצונו באמונה.

ומעשה משה היפך האמונה, ואף על גב שבחורב לא היה זה, רק אמר (שמות יד ו) 'והכית בצור', זה לא היה שם בפני כל ישראל, וכאן רצה שיהיו כל ישראל יקנו אמונה ובטחון בו ית', ויראו כי כל הנמצאים נמשכים אחריו ברצון. ועם כל זה משה עשה היפך זה, שהכה פעמיים בצור, גם כעס

יד. זהו לשונו של המהר"ל: 'אבל עיקר הפירוש, כי השי"ת היה רוצה שיקנו ישראל אמונה שלימה, ויראו כי הנמצאים נמשכים אחריו יתברך ודיבורו. ואל יהא ספק לך, כי הסלע היה מקבל הדבור של השי"ת בדרך נס, כמו שהאדם מקבל את דבר ה', כדכתיב (במדבר כ ח) 'ודברתם אל הסלע', כי נס היה. והיה הוא יתברך רוצה שיהיו כל הנמצאים נמשכים אחר דיבור השי"ת לעשות רצונו מעצמם ולא על ידי הכרחי, ובזה יעשו ישראל גם כן רצון השי"ת מעצמם בשמחה. ולכך אמרו שידברו

(פרשת וזאת שנת תרס"ג) המרחיב זאת: 'ובאמת כמו שצריכין להאמין בהקב"ה אף שאין יכולין להבין הנהגה הנעלמת של הקב"ה, כמו כן צריכין להאמין בבני ישראל אפילו שנראין כעורין ושחורין, וכמו שכתוב (שיר השירים א ה) 'שחורה אני ונאווה' וכו'. וגם במאמר 'יען לא האמנתם וכו' להקדישני לעיני בני ישראל' (במדבר כ יב) היה גם כן רק חסרון אמונה בבני ישראל, שסבור שלא יוכלו לקבל זו ההנהגה שנצטווה 'ודברתם אל הסלע' (שם פסוק ח) לפי שהמרו את רוחו (תהלים קו לג), אבל היה צריך להאמין שהחטא רק במקרה בבני ישראל'.

'יורא פינחס זכו' ויקח רמוח בידו' - הטעם שלא הרג משה רבנו את זמרי

זה גם הענין שהתירשלו ידיו של משה במעשה זמרי ולא ידע מה לעשות, עד שבא פינחס 'ויקח רמוח בידו וידקור את שניהם' (במדבר כה ז-ח, וראה סנהדרין פב.), כי משה רבנו היה רחוק ופרוש כל כך מכל גשמיות, ותמונת ה' היתה תדיר נגד עיניו, עד שלא הבין כלל, איך יתכן לחטוא בבת אֵל נכר ולעשות היפך מרצון ה', ולכן, כשהגיע מעשה לידו התעלמה ממנו הלכה (סנהדרין שם) מרוב בלבול וטשטוש הדעת, עד שבא פינחס הוא אליהו (פרקי דרבי אליעזר פרק מז, זוהר הקדוש ח"ב קצ). ויקח את רמ"ח תיבות קריאת שמע (זוהר הקדוש ח"ג רלז). בידו, ובכח מסירות נפשו זכה להכניס בלבות ישראל את אור קריאת שמע, והגביה את ישראל משפלות התאוה אל מקומם האמיתי. ולכן בריתי היתה עמו החיים והשלום, שיזכה להיות מבשר הגאולה, ולהכניס בליבותיהם של ישראל הארה זו שנשמתם היא חלק ה', ולהביא

היה קדושה לעיני ישראל, שיהיו נמשכים גם כן אחריו'.

טו. על מעלתו זו של משה רבנו, ראה הרחבה בגיליון הקודם.

שאמר 'שמעו נא המורים' (במדבר שם פסוק י). וזה שכתוב (שם פסוק יב) 'יען אשר לא האמנתם להקדישני לעיני בני ישראל', שאילו דברתם - והיו הנמצאים נמשכים אחר השי"ת ברצון,

לימות המשיח שאז ייודע כי הוא מלך על כל הארץ (עיין עוד מאור עינים פרשת פינחס).

'וקווי ה' יחליפו כה' - קווי ה' מחליפים את כוחם, שהם מתבטלים לה', זה מחליף ונותן להם השגות אלקות

וכל עוד שעדיין לא נושענו לחזות בעיני בשר כיצד כל הבריאה מרוממת ונשמתינו גבוהה עדי עד, עלינו לעמול ביגיעה רבה במידת הביטחון, ולשנן כי הנשמה מצד עצמה ראויה לחלוקא דרבנן - תורת ה', ולראות להתבטל לשכל ה' ורצונו, שלא לילך אחר הבנת השכל האנושי גם בעת עוסקו בלימודו, ולהאמין שיש לתורה כוונה עמוקה בסוד מחשבתו של הקב"ה. ואין לדבר סוף, וככל מה שמוסיפין להתחזק באמונה ובבטחון בגדלות ה' וסומכים עליו בקוה וחזור וקוה, כך מתעלים וזוכים לקבל עוד ועוד כוחות דלעילא, וכביכול מחליפים כלפי שמיא את הכוחות הגשמיים שלנו בכוחות רוחניים, וכמו שהביא הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע (קדושת לוי ליקוטים) משמו של רבו המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע בביאור מקרא שכתוב (ישעיה מ לא) 'וקווי ה' יחליפו כה', 'היינו, שמחליפים את כוחם, כאדם שמחליף דבר על דבר, כן 'קווי ה' מחליפים את כוחם בעבודתם בביטול במציאות להבורא ברוך הוא, ועל ידי זה נמשך להם מהבורא ברוך הוא השגת אלקות בתורה ומצות'.

ואשרי כל זוכה להשיג מנופת צופים זו של 'השגת אלקות בתורה ובמצות', שאז הוא אינו צריך מאומה כדי לזרזו להתייגע בתורה, כי ארובות השמים פתוחים לפניו, והוא מתענג בלימודו, ואין דבר שיכול להשביעו לולי תורתו שעשועו שהיא הדביקות העליונה בה' - 'אני נפשי כתבית י'הבית' (שבת קה.), וכמסופר אודות מרן קדוש 'ישראל' מרוז'ין זי"ע, שחש פעם ברע והוצרך לבוא לרופא. כשסיים הרופא לבדקו פתח ואמר לרבי: נלאתי מלמצוא דבר גופני שהביא לרבי את מכאובו, דומה יותר שמקור החולי נובע מדבר הנוגע לנפש, שיש לרבי איזה רצון פנימי היושב בין מפתחי הלב ואינו מניח לו. ועצתי, כיון ואין דבר חסר אצל אדוני

ט - בטח בה לב בעלה, ושלל לא יחסר -

שהוא מעוטר כמלך ישראל, הבא את אשר בלבבך אל ביתך וירווח לך. ענה הרה"ק ואמר: אמת כדבריך, אני מתאווה למשהו, אבל דא עקא שאי אפשר לרוכשו בכסף, 'ה' נגדך כל תאוותי' (תהלים לח ע). ומובטחים אנחנו שככל שנתמיד בעבודתנו זו, כן נזכה ל'כי באור פניך נתת לנו ה' אלהינו תורת חיים וכל טוב' ולהשגות עליונות אמן ואמן.

קהל חסידי קאסוב

עיה"ק ירושלים תובב"א

בס"ד

הננו בזה להודיע לכל הקהל הקודש
שעריכת שלחן הטהור וסעודה שלישית
בצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שבת פר' עקב

יתקיימו בביהמ"ד וויזניץ

ברחוב אדוניה הכהן

שלחן הטהור ליל שבת: בשעה 11:15

מנחה ושל"ס: בזמן הדלה"ג

ניתן לשמוע מודעות אודות השלוח"ט

שיעורים, דרשות, ומאורעות שונות

בעת שהותו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בארה"ק

בקו "קול קאסוב"

במס' 072-370-1810

לשמוע עדכנות

אודות השיעורים יש להקיש 1 - 2

ולשאר מודעות יש להקיש 2 - 2